

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานของศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ปี 2552 จำนวน 6 ศูนย์ จำนวนเกษตรกรตัวอย่างจำนวน 360 คน เพิ่มขึ้น 6 คน จากที่กำหนดไว้ 354 คน และสามารถแยกผลการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพหลัก ขนาดพื้นที่ถือครองทั้งหมด จำนวนแรงงาน เกษตรในครัวเรือน รายได้จากอาชีพเกษตร รายได้อื่นๆนอกจากการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจในการรับบริการจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

ตอนที่ 3 ความรู้ด้านต่าง ๆ ของเกษตรกรที่ได้ภายหลังการอบรม

ตอนที่ 4 การนำไปปฏิบัติหลังฝึกอบรม

ตอนที่ 5 ปัญหา แนวทางการแก้ไข และข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1) เพศ

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.2 เป็นเพศชายและเป็นเพศหญิง ร้อยละ 32.8 โดยเกษตรกรเป็น เพศชายมากกว่าเพศหญิง รายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เพศของเกษตรกร

n = 360		
เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	242	67.2
หญิง	118	32.8
รวม	360	100.0

1.2) อายุ

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีอายุมากที่สุด 68 ปีอายุน้อยที่สุด 22 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 46 ปี และเกษตรกรมีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 47.2 รองลงมา มีอายุเฉลี่ย 31-40 ปี ร้อยละ 33.4 และอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 12.2 ตามลำดับ รายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 อายุของเกษตรกร

n = 360		
อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
21-30	26	7.2
31-40	120	33.4
41-50	170	47.2
51 ปีขึ้นไป	44	12.2
รวม	360	100.0

อายุเฉลี่ย 46 ปี

อายุสูงสุด 68 ปี

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.68 อายุต่ำสุด 22 ปี

1.3) การศึกษา

เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมหรือต่ำกว่า ร้อยละ 80.0 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 15 และมีผู้จบสูงกว่ามัศึกษาน้อยที่สุด ร้อยละ 5 รายละเอียด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การศึกษาของเกษตรกร

n = 360		
การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	288	80.0
มัธยมศึกษา	54	15.0
สูงกว่ามัธยมศึกษา	18	5.0
รวม	360	100.0

1.4) สถานภาพทางสังคม

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.0 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม รองลงมาเป็นผู้นำกลุ่ม เช่น กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ เป็นต้น รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สถานภาพทางสังคม

n = 360		
สถานภาพทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีตำแหน่งทางสังคม	324	90.0
ผู้นำกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์	36	10.0
รวม	360	100.0

1.5) จำนวนที่ดินของตนเอง

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.9 มีจำนวนที่ดินของตนเอง 1-5 ไร่ รองลงมา มีจำนวนที่ดินของตนเองระหว่าง 6-10 ไร่ ร้อยละ 22.2 และมีจำนวนที่ดินของตนเองระหว่าง 11-15 ไร่ ร้อยละ 6.7 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนที่ดินของเกษตรกร

n = 360

จำนวนที่ดินของเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
ที่ดิน 1- 5 ไร่	248	68.9
6-10 ไร่	80	22.2
11-15 ไร่	24	6.7
15 ไร่ขึ้นไป	8	2.2
รวม	360	100.0

จำนวนที่ดินของตนเองเฉลี่ย 4.5 ไร่
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.64

จำนวนที่ดินของตนเองสูงสุด 40 ไร่
จำนวนที่ดินของตนเองต่ำสุด 1 ไร่

1.6) การเช่าที่ดิน

เกษตรกรส่วนใหญ่เช่า ที่ดิน 1-5 ไร่ ร้อยละ 97.8 รองลงมาเช่าที่ดิน 15 ไร่ขึ้นไป ร้อยละ 2.2 รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การเช่าที่ดินของเกษตรกร

n = 360

การเช่าที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
เช่า 1-5 ไร่	352	97.8
เช่า 15 ไร่ขึ้นไป	8	2.2
รวม	360	100.0

เช่าที่ดินเฉลี่ย 2.5 ไร่

เช่าที่ดินสูงสุด 20 ไร่

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 16.33 เช่าที่ดินต่ำสุด 1 ไร่

1.7) จำนวนสมาชิกในครอบครัว

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.3 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน รองลงมา มีสมาชิกของครอบครัว 5 คน ร้อยละ 26.7 รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนสมาชิกในครอบครัว

n = 360

สมาชิกครอบครัว(คน)	จำนวน	ร้อยละ
3	54	15.0
4	174	48.3
5	96	26.7
6 คนขึ้นไป	36	10.0
รวม	360	100.0

จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน

จำนวนสมาชิกในครอบครัวสูงสุด 7 คน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.95

จำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำสุด 1 คน

1.8) จำนวนแรงงานในภาคเกษตร

จำนวนแรงงานในภาคเกษตรส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.7 มีจำนวน 2 คน รองลงมา ร้อยละ 16.1 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนสมาชิกของครอบครัวเกษตรกร

n = 360

แรงงานในภาคเกษตร (คน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	18	5.0
1	28	7.8
2	256	71.1
3	58	16.1
รวม	360	100.0

จำนวนแรงงานในภาคเกษตรเฉลี่ย 2 คน

จำนวนแรงงานในภาคเกษตรสูงสุด 3 คน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89

จำนวนแรงงานในภาคเกษตรต่ำสุด 0 คน

1.9) กิจกรรมการเกษตรที่ทำในครัวเรือน

กิจกรรมการเกษตรที่ทำในครัวเรือน ได้แก่ ปลูกข้าว ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงปลาหรือสัตว์น้ำ เลี้ยงสัตว์ และรับจ้าง จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 38.89 ทำกิจกรรมการเกษตร 1 กิจกรรม รองลงมาทำกิจกรรมการเกษตร 2 กิจกรรม ร้อยละ 33.89 และทำกิจกรรมการเกษตร 3 กิจกรรม ร้อยละ 26.67 ตามลำดับ รายละเอียด ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 กิจกรรมการเกษตรในครัวเรือนของเกษตรกร

n = 360

กิจกรรมการเกษตรในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
ทำ 1 กิจกรรม	140	38.3
ทำ 2 กิจกรรม	122	33.7
ทำ 3 กิจกรรม	96	26.7
ทำ 4 กิจกรรม	12	3.3
รวม	360	100.0

1.10) รายได้ภาคเกษตร(ต่อเดือน)

เกษตรกรมีรายได้ภาคการเกษตรต่อเดือน 6,741 บาทต่อเดือน เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.2 มีรายได้ภาคเกษตรมากกว่า 5,000 บาทต่อเดือนแต่ไม่เกิน 10,000 บาท/เดือน รองลงมา ร้อยละ 36.1 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน รายละเอียด ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 รายได้ภาคเกษตรของเกษตรกร(ต่อเดือน)

n = 360

รายได้ภาคเกษตรบาท/เดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000	130	36.1
5,001-10,000	188	52.2
มากกว่า 10,001	42	11.7
รวม	360	100.0

รายได้ภาคเกษตรเฉลี่ย 6,741 บาท/เดือน รายได้ภาคเกษตรต่ำสุด 2,000 บาท/เดือน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 745.89 รายได้ภาคเกษตรสูงสุด 20,000 บาท/เดือน

1.11) รายจ่ายของครอบครัว(ต่อเดือน)

เกษตรกรมีรายจ่ายต่อเดือนเฉลี่ย 5,068 บาท ส่วนใหญ่มีรายจ่ายอยู่ในช่วง 5,000–10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 55.6 รายละเอียด รองลงมามีรายจ่ายต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 รายจ่ายของครอบครัว (ต่อเดือน)

n = 360

รายจ่ายในครัวเรือน บาท/เดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000	136	37.8
5,001-10,000	200	55.6
10,001-15,000	18	5.0
15,001 บาทขึ้นไป	6	1.7
รวม	360	100.0

รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย 5,068 บาท/เดือน รายจ่ายของครัวเรือนต่ำสุด 1,500 บาท/เดือน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 438.25 รายจ่ายของครัวเรือนสูงสุด 20,000 บาท/เดือน

1.12) ที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านกับที่อยู่ของเกษตรกร

สถานที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านส่วนใหญ่ ร้อยละ 43.3 ตั้งอยู่ในอำเภอเดียวกันกับที่อยู่เกษตรกร รองลงมาตั้งอยู่ในจังหวัดเดียวกับที่อยู่เกษตรกร ร้อยละ 40.0 และตั้งอยู่ต่างจังหวัดกับที่อยู่เกษตรกร ร้อยละ 16.7 ตามลำดับ รายละเอียด ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านกับที่อยู่ของเกษตรกร

n = 360

ที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชน ชาวบ้าน	จำนวน	ร้อยละ
อยู่ในอำเภอเดียวกัน	156	43.3
อยู่ในจังหวัดเดียวกัน	144	40.0
อยู่ต่างจังหวัด	60	16.7
รวม	360	100.0

1.13) เหตุผลการเข้าอบรมที่ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.2 เข้าอบรมที่ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน เนื่องจากต้องการความรู้เพิ่มเติม รองลงมา คือ เข้าอบรมเพราะต้องการความรู้เพิ่มเติมและถูกชักชวนมา ร้อยละ 27.8 และถูกชักชวนมา ร้อยละ 10.0 และ รายละเอียด ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 เหตุผลการเข้าอบรมที่ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

n = 360

เหตุผลกรเข้าอบรม	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการความรู้เพิ่มเติม	224	62.2
ถูกชักชวนมา	36	10.0
ต้องการความรู้เพิ่มเติมและถูกชักชวนมา	100	27.8
รวม	360	100.0

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมในโครงการศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 4.06 คือ เกษตรกรมีความพึงพอใจในการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก รายละเอียดดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมในโครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

n = 360

ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม	ระดับความพึงพอใจ					\bar{X}	S.D	แปลความ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1.การประสานงานก่อนเข้ารับ การฝึกอบรมจากศูนย์ปราชญ์ แห่งนี้	100	204	56	0	0	4.12	0.64	มาก
2.การลงทะเบียนวันเข้ารับ ฝึกอบรมวันแรก	56	256	48	0	0	4.02	0.53	มาก
3.การอำนวยความสะดวก ระหว่างการฝึกอบรม	106	196	58	0	0	4.13	0.66	มาก
4.ปราชญ์ชาวบ้านและคณะ วิทยากร	126	210	24	0	0	4.28	0.58	มากที่สุด
5.เอกสารประกอบการฝึกอบรม	98	194	68	0	0	4.08	0.67	มาก
6.สถานที่ฝึกอบรมและฐานการ เรียนรู้	102	196	62	0	0	4.11	0.66	มาก
7.อาหารและอาหารว่าง	82	236	42	0	0	4.11	0.57	มาก
8.ที่พัก	36	216	102	6	0	3.78	0.63	มาก
9.ห้องอาบน้ำ ห้องสุขา	56	210	88	6	0	3.88	0.67	มาก
10.ภาพรวมความพึงพอใจของ การเข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด จากศูนย์ปราชญ์แห่งนี้	68	256	36	0	0	4.09	0.53	มาก
ค่าเฉลี่ย	830	2,174	584	12	0	4.06	0.62	มาก

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจ ที่เกษตรกรได้รับจากการฝึกอบรม

ความรู้ความเข้าใจ ที่เกษตรกรได้รับจากการฝึกอบรม โดยภาพรวมของจังหวัดเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับความรู้ความเข้าใจ เท่ากับ 2 คือ มีระดับความรู้ความเข้าใจ หลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับในระดั้มาก รายละเอียดดังตารางที่

ตารางที่ 15 ความรู้ความเข้าใจ ที่เกษตรกรได้รับจากการฝึกอบรม

ลำดับ	ความรู้ความเข้าใจ	ระดับความรู้ความเข้าใจที่เกษตรกรที่ได้รับจากการฝึกอบรม					S.D.	n	แปลความ
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้	\bar{X}			
1	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	244	116	0	0	2.68	0.46	360	มาก
2	การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (พออยู่พอกิน พอใช้ มีความสุข)	162	192	0	6	2.46	0.58	354	มาก
3	การจัดการแผนชีวิตและแผนชุมชนสู่การเกษตรพอเพียง	226	122	12	0	2.59	0.55	360	มาก
4	การใช้หลักธรรมในการดำรงชีวิต	246	108	0	6	2.69	0.57	354	มาก
5	การจัดทำแผนการตลาดทางเกษตรตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่	232	120	8	0	2.62	0.52	360	มาก
6	การทำเกษตรอินทรีย์ เช่น การปลูกผักปลอดสารพิษ การปลูกข้าวอินทรีย์	222	138	0	0	2.62	0.48	360	มาก

ตารางที่ 15 ความรู้ ความเข้าใจ ที่เกษตรกรได้รับจากการฝึกอบรม (ต่อ)

ป	ความรู้ความเข้าใจ	ความรู้ความเข้าใจที่เกษตรกร			ที่ได้รับจากการฝึกอบรม			
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ฝึก	\bar{X}	S.D.	n
7	การทำเกษตรผสมผสาน เช่น ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ (เปิด ไร่ ปลูก กล้วย ฝรั่ง ฯลฯ)	188	152	14	6	2.49	0.65	354
8	เกษตรประณีต	14	146	200	0	2.52	0.57	360
9	เกษตรกรรมยั่งยืน	184	134	36	6	2.42	0.73	354
10	วิธีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ (ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ หัวเชื้อจุลินทรีย์)	254	106	0	0	2.71	0.45	360
11	ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน เช่น ไม้เฒ่า ไม้ใช้สารเคมี ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และ ปุ๋ยคอกหมูนเวียน	270	84	6	0	2.28	0.47	354
12	การทำน้ำยาเอนกประสงค์ (น้ำยาล้างจาน แชมพู สบู่ น้ำยาล้างรถ น้ำยาซักผ้า)	72	78	24	186	2.28	1.23	174
13	การสร้างเตาเผาถ่านด้วยถ่านไม้ 200 ลิตร เพื่อผลิต น้ำส้มควันไม้ (WOOD VINEGAR)	216	72	18	54	2.62	1.091	306

ตารางที่ 15 ความรู้ความเข้าใจ ที่เกษตรกรได้รับจากการฝึกอบรม (ต่อ)

ลำดับ	ความรู้ความเข้าใจ	ระดับความรู้ความเข้าใจที่เกษตรกรได้รับจากการฝึกอบรม							
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ฝึก	\bar{X}	S.D.	n	แปลความ
14	การสร้างที่อยู่อาศัย (บ้านดิน เสาคอนกรีต อิฐดินซีเมนต์ ฯลฯ)	72	6	6	276	2.79	1.210	84	มาก
15	วิธีการเพาะปลูกและขยายพันธุ์พืชด้วยวิธีต่างๆ	134	80	20	126	2.49	1.298	234	มาก
16	ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตพลังงานทดแทน (ไบโอดีเซล แก๊สชีวภาพ)	126	96	12	126	2.49	1.281	234	มาก
17	การผลิตสารกำจัดศัตรูพืช และฮอร์โมน (สมุนไพรไล่แมลง น้ยฮอร์โมนจากสัตว์ นำส้มควั่นไม่ ฯลฯ)	214	122	12	12	2.58	0.720	348	มาก
18	การจัดทำแผนการผลิตผลไม้นอกฤดู	252	56	16	36	2.73	0.969	324	มาก
19	การผลิตผลไม้นอกฤดู	252	56	16	36	2.73	0.969	324	มาก
20	การทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีฟาร์ม	246	114	0	0	2.68	0.466	360	มาก
21	ทฤษฎีต้นไม้ (การปลูกป่า 3 อย่าง ใต้ประโยชน์ 4 อย่าง การปลูกไม้ 5 ระดับ, การปลูกไม้ 7 อย่าง	142	86	24	108	2.47	1.262	252	มาก
22	การนำวัสดุเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์ (การเพาะถั่วงอก, การเพาะเห็ด)	114	66	0	180	2.63	1.362	180	มาก

ตารางที่ 15 ความรู้ความเข้าใจ ที่เกษตรกรได้รับจากการฝึกอบรม (ต่อ)

ลำดับ	ความรู้ความเข้าใจ	ระดับความรู้ความเข้าใจที่เกษตรกรได้รับจากการฝึกอบรม							
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ฝึก	\bar{X}	S.D.	n	แปลความ
23	ภูมิปัญญาด้านการจักสาน	18	0	0	342	3.00	0.655	18	มาก
24	กิจกรรม 5 ส	48	12	12	288	2.50	1.058	72	มาก
25	การทำระบบสูบน้ำอัตโนมัติ, การทำฟางชะลอน้ำและระบบประปาภูเขา	90	54	36	180	2.30	1.278	180	มาก
26	การรวมกลุ่มเลี้ยงสัตว์ในระบบเกษตรอินทรีย์	172	182	6	0	2.46	0.532	360	มาก
27	การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร โดยการแปรรูป	174	166	20	0	2.43	0.597	360	มาก
28	การปรับปรุงคุณภาพน้ำทิ้ง และการกำจัดขยะ	118	86	12	144	2.49	1.308	216	มาก
29	การผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากการเลี้ยงไส้เดือนดิน	78	48	96	138	1.92	1.163	222	ปานกลาง
30	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	244	102	14	14	2.52	0.680	354	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		5,024	2,900	620	2,270	2.52	0.85	8,532	มาก

ตอนที่ 4 การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติของเกษตรกร

การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายวิทยุชาวบ้านจังหวัดเชียงใหม่ มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 ซึ่งอยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ รายละเอียดดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติของเกษตรกร

ลำดับ	การนำความรู้ไปปฏิบัติ	การนำความรู้ไปปฏิบัติ							
		ปฏิบัติแล้ว จะปฏิบัติ ต่อไป	ทดลอง ปฏิบัติ	กำลังหา ข้อมูล เพิ่มเติม	สนใจแต่ ยังไม่ ดำเนินการ	ไม่ทำ	\bar{X} S.D. n	แปลความ	
1	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	178	146	36	0	0	3.39 0.66	360	ปฏิบัติแล้วจะ ปฏิบัติต่อไป
2	การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (พอ อยู่ พอกิน พอใช้ มีความสุข)	124	152	72	12	0	3.08 0.82	360	ทดลองปฏิบัติ
3	การจัดการแผนชีวิตและแผนชุมชนสู่การเกษตรพอเพียง	88	194	58	20	0	2.97 0.79	360	ทดลองปฏิบัติ
4	การใช้หลักธรรมในการดำรงชีวิต	118	192	50	0	0	3.19 0.65	360	ทดลองปฏิบัติ
5	การจัดทำแผนการผลิตทางเกษตรตามแนวทางการเกษตร ทฤษฎีใหม่	146	128	80	6	0	3.15 0.82	360	ทดลองปฏิบัติ
6	การทำเกษตรอินทรีย์ เช่น การปลูกผักปลอดสารพิษ การ ปลูกข้าวอินทรีย์	144	162	36	18	0	3.20 0.81	360	ทดลองปฏิบัติ

ตารางที่ 16 การนำความรู้ไปสู่อำนาจการปฏิบัติของเกษตรกร (ต่อ)

ลำดับ	การนำความรู้ไปปฏิบัติ	การนำความรู้ไปปฏิบัติ								
		ปฏิบัติ แล้วจะ ปฏิบัติ ต่อไป	ทดลอง ปฏิบัติ	กำลังหา ข้อมูล เพิ่มเติม	สนใจแต่ ยังไม่ ดำเนินการ	ไม่ทำ	\bar{X}	S.D.	n	แปลความ
7	การทำเกษตรผสมผสาน เช่น ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ (เบ็ด ไร่ ทุ่ง หมู หลุม ปลูก จิ้งหรีด ฯลฯ)	130	180	44	6	0	3.21	0.71	360	ปฏิบัติแล้วจะ ปฏิบัติต่อไป
8	เกษตรประณีต	176	108	60	16	0	3.23	0.88	360	ปฏิบัติแล้วจะ ปฏิบัติต่อไป
9	เกษตรกรรมยั่งยืน	182	118	44	16	0	3.29	0.84	360	ปฏิบัติแล้วจะ ปฏิบัติต่อไป
10	วิธีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ (ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ หัวเชื้อจุลินทรีย์)	170	140	50	0	0	3.33	0.70	360	ปฏิบัติแล้วจะ ปฏิบัติต่อไป
11	ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุง ดิน เช่น ไม่เผา ไม่ใช้สารเคมี ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด	166	132	62	0	0	3.29	0.74	360	ปฏิบัติแล้วจะ ปฏิบัติต่อไป
12	การทำน้ำยาเอนกประสงค์ (น้ำยาล้างจาน แชมพู)	54	78	36	6	186	3.03	1.62	174	ทดลองปฏิบัติ

ตารางที่ 16 การนำความรู้ไปสู่อำนาจการปฏิบัติของเกษตรกร (ต่อ)

ลำดับ	การนำความรู้ไปปฏิบัติ	การนำความรู้ไปปฏิบัติ								
		ปฏิบัติ แล้วจะ ปฏิบัติ ต่อไป	ทดลอง ปฏิบัติ	กำลังทำ ข้อมูล เพิ่มเติม	สนใจแต่ ยังไม่ ดำเนินการ	ไม่ทำ \bar{X}	S.D.	n	แปลความ	
13	การสร้างเตาถ่านด้วยถ่านไม้ 200 ลิตร เพื่อ ผลิตน้ำส้มควันไม้ (WOOD VINEGAR)	122	112	40	26	60	3.10	1.43	300	ทดลองปฏิบัติ
14	การสร้างที่อยู่อาศัย (บ้านดิน เสาคอนกรีต อิฐดิน ซีเมนต์ ฯลฯ)	60	36	6	6	252	3.39	1.62	108	ปฏิบัติแล้วจะ ปฏิบัติต่อไป
15	วิธีการเพาะปลูกและขยายพันธุ์พืชด้วยวิธีต่างๆ	66	116	32	20	126	2.99	1.58	234	ทดลองปฏิบัติ
16	ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตพลังงาน ทดแทน (ไบโอดีเซล แก๊สชีวภาพ)	90	84	54	24	108	2.95	1.58	252	ทดลองปฏิบัติ
17	การผลิตสารกำจัดศัตรูพืช และฮอร์โมน (สมุนไพร ไล่แมลง ปุ๋ยฮอร์โมนจากสัตว์ น้ำส้มควันไม้ ฯลฯ)	124	160	58	12	6	3.12	0.88	354	ทดลองปฏิบัติ
18	การจัดทำแผนการผลิตผลไม้นอกฤดู	160	134	48	6	12	3.29	0.95	348	ปฏิบัติแล้วจะ ปฏิบัติต่อไป

ตารางที่ 16 การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติของเกษตรกร (ต่อ)

ลำดับ	การนำความรู้ไปปฏิบัติ	การนำความรู้ไปปฏิบัติ								
		ปฏิบัติ แล้วจะ ปฏิบัติ ต่อไป	ทดลอง ปฏิบัติ	กำลังทำ ข้อมูล เพิ่มเติม	สนใจแต่ ยังไม่ ดำเนินการ	ไม่ทำ	\bar{X}	S.D.	n	แปลความ
19	การผิดพลาดไม่นอกฤดู	160	134	48	6	12	3.29	0.95	348	ปฏิบัติแล้วจะ ปฏิบัติต่อไป
20	การทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีฟาร์ม	212	116	24	8	0	3.48	0.71	360	ปฏิบัติแล้วจะ ปฏิบัติต่อไป
21	ทฤษฎีดินไม่ (การปลูกป่า 3 อย่าง ได้ประโยชน์ 4 อย่าง, การปลูกไม้ 5 ระดับ, การปลูกไม้ 7 อย่าง ได้ ประโยชน์ 5 อย่าง	72	124	44	18	102	2.97	1.55	258	ทดลองปฏิบัติ
22	การนำวัสดุเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์ (การ เพาะถั่วงอก, การเพาะเห็ด)	72	60	42	6	180	3.10	1.67	180	ทดลองปฏิบัติ
23	ภูมิปัญญาด้านการจักสาน	12	30	0	0	318	3.29	1.06	42	ปฏิบัติแล้วจะ ปฏิบัติต่อไป
24	กิจกรรม 5 ส	36	36	6	12	270	3.07	1.421	90	ทดลองปฏิบัติ

ตารางที่ 16 การนำความรู้ไปสู่อำนาจการปฏิบัติของเกษตรกร (ต่อ)

ลำดับ	การนำความรู้ไปสู่อำนาจการปฏิบัติ	การนำความรู้ไปปฏิบัติ								
		ปฏิบัติ แล้วจะ ปฏิบัติ ต่อไป	ทดลอง ปฏิบัติ	กำลังหา ข้อมูล เพิ่มเติม	สนใจแต่ ยังไม่ ดำเนินการ	ไม่ทำ	\bar{X}	S.D. n	แปลความ	
25	การทำระบบสูบน้ำอัตโนมัติ, การทำฟลายชละอนำ และระบบประปาภูเขา	22	74	66	18	180	2.56	1.40	180	ทดลองปฏิบัติ
26	การรวมกลุ่มเลี้ยงสัตว์ในระบบเกษตรอินทรีย์	98	182	68	12	0	3.12	0.77	360	ทดลองปฏิบัติ
27	การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร โดยการแปรรูป และถนอมอาหาร	88	178	64	18	12	3.02	0.95	342	ทดลองปฏิบัติ
28	การปรับปรุงคุณภาพน้ำทิ้ง และการกำจัดขยะ	68	88	62	16	126	2.89	1.56	234	ทดลองปฏิบัติ
29	การผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากการเลี้ยงไส้เดือนดิน	60	70	40	58	132	2.58	1.53	228	ทดลองปฏิบัติ
30	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	184	134	36	6	0	3.44	0.73	354	ปฏิบัติแล้วจะ ปฏิบัติต่อไป
ค่าเฉลี่ยรวม		13,528	10,884	2,732	372	2,082	3.13	1.08	289.8	ทดลองปฏิบัติ

ตอนที่ 5 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้หลังผ่านการฝึกอบรม

เกษตรกรส่วนใหญ่หลังผ่านการฝึกอบรมได้นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ทำให้รายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 100) รายจ่ายลดลง ร้อยละ 100 มีการนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้กับญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน ร้อยละ 33.9 และหลังจบการฝึกอบรมมีการติดต่อกับวิทยากร ร้อยละ 88.9 มีการติดต่อกับเกษตรกรเพื่อรวมกลุ่ม ร้อยละ 77.8 และเกษตรกรคิดว่าการอบรมมีประโยชน์มาก ร้อยละ 87.8 รายละเอียดดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้หลังผ่านการฝึกอบรม

			n = 360
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้หลังผ่านการ ฝึกอบรม	จำนวน	ร้อยละ	
1. รายได้			
ไม่เพิ่ม	0	0	
เพิ่ม	360	100	
2. รายจ่าย			
ไม่ลดลง	0	0	
ลดลง	360	100	
3. การนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอด			
ไม่นำไปถ่ายทอด	238	66.1	
ถ่ายทอดให้ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน	122	33.9	
4. การติดต่อกับวิทยากร			
ไม่มี	40	11.1	
มี	320	88.9	
5. การติดต่อกับเพื่อนเพื่อรวมกลุ่ม			
ไม่มี	80	22.2	
มี	280	77.8	
6. ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม			
มาก	316	87.8	
ปานกลาง	44	12.2	

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ความพึงพอใจของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยค่าทดสอบไคส-แควร์ (Chi-Square Test)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในเรื่องความพึงพอใจนั้น ผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามเรื่องความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมโครงการปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 10 ข้อ แล้วหาค่าเฉลี่ยออกมาผลปรากฏว่าคะแนนตกอยู่ในช่วงมีความพึงพอใจมาก กับมากที่สุด ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 18 - 27

6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรเพศชาย ส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.3 และระดับมาก ร้อยละ 51.9 ส่วน เกษตรกรเพศหญิงมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 7.20 ระดับมาก ร้อยละ 25.6

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความพึงพอใจได้ค่าทดสอบไคส-แควร์เท่ากับ 0.022 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.05 นั่นคือเพศไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกร ดังแสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความพึงพอใจ

เพศ	ความพึงพอใจ		รวม
	มาก	มากที่สุด	
ชาย	187 (51.9)	55 (15.3)	242 (67.2)
หญิง	92 (25.6)	26 (7.2)	118 (32.8)
รวม	279 (77.5)	81 (22.5)	360 (100)

χ^2 (คำนวณ) = 0.022 χ^2 (ตาราง) (0.05) = 12.71 df = 1
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 17.5 และระดับมาก ร้อยละ 62.5 โดยที่รองลงมาคือ เกษตรกรที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 1.7 ระดับมาก ร้อยละ 13.3

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความพึงพอใจได้ค่าทดสอบไคส -แควร์ เท่ากับ 32.186 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกร แสดงว่าเกษตรกรที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความพึงพอใจ

ระดับการศึกษา	ความพึงพอใจ		รวม
	มาก	มากที่สุด	
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	225 (62.5)	63 (17.5)	288 (80)
มัธยมศึกษา	48 (13.3)	6 (1.7)	54 (15.0)
สูงกว่ามัธยมศึกษา	6 (1.7)	6 (1.7)	12 (3.4)
รวม	279 (77.5)	81 (22.5)	360 (100)
χ^2 (คำนวณ) = 32.186**			χ^2 (ตาราง) (0.01) = 9.92
df = 2			

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 10.6 และระดับมาก ร้อยละ 36.7 โดยที่รองลงมาคือเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 8.3 ระดับมาก ร้อยละ 25.0

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความพึงพอใจได้ค่าทดสอบไคส -แควร์ เท่ากับ 1.533 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.05 นั่นคืออายุไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกร ดังแสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความพึงพอใจ

ช่วงอายุ	ความพึงพอใจ		รวม
	มาก	มากที่สุด	
21-30 ปี	20 (5.6)	6 (1.7)	26 (7.2)
31-40 ปี	90 (25.0)	30 (8.3)	120 (33.3)
41-50 ปี	132 (36.7)	38 (10.6)	170 (47.2)
อายุ 50 ปีขึ้นไป	37 (10.3)	7 (1.9)	44 (12.2)
รวม	279 (77.5)	81 (22.5)	360 (100)

χ^2 (คำนวณ) = 1.533

χ^2 (ตาราง) (0.05) = 3.18

df = 3

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6.4 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัวกับความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 7.2 และระดับมาก ร้อยละ 41.1 โดยที่รองลงมาคือเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 7.2 และระดับมาก ร้อยละ 16.7

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัวกับความพึงพอใจได้ค่าทดสอบไคส-แควร์ เท่ากับ 29.950 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือจำนวนสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจ ดังแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัวกับความพึงพอใจ

จำนวนสมาชิก (คน)	ความพึงพอใจ		รวม
	มาก	มากที่สุด	
3	36 (10.0)	18 (5.0)	54 (15.0)
4	148 (41.1)	26 (7.2)	174 (48.3)
5	60 (16.7)	36 (10.0)	96 (26.7)
มากกว่า 6	35 (9.8)	1 (0.3)	36 (10)
รวม	279 (77.5)	81 (22.5)	360 (100)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 29.950^{**}$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) (0.01) = 3.18$$

$$df = 3$$

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

6.5 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนกับความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนจำนวน 2 คน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 17.2 และระดับมาก ร้อยละ 53.9 โดยที่รองลงมาคือเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือน 3 คน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 3.6 และระดับมาก ร้อยละ 12.5

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนกับความพึงพอใจได้ค่าทดสอบไคส-แควร์ เท่ากับ 9.774 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.05 นั่นคือจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนมีผลกับความพึงพอใจดังแสดงในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนกับความพึงพอใจ

จำนวนแรงงานเกษตร ในครัวเรือน (คน)	ความพึงพอใจ		รวม
	มาก	มากที่สุด	
ไม่มี	12 (3.3)	6 (1.7)	18 (5.0)
1	28 (7.8)	0 (0)	28 (7.8)
2	194 (53.9)	62 (17.2)	256 (71.1)
3	45 (12.5)	13 (3.6)	58 (16.1)
รวม	279 (77.5)	81 (22.5)	360 (100)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 9.774^*$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) (0.05) = 3.18$$

$$df = 3$$

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

6.6 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ภาคเกษตรต่อเดือนกับความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีรายได้ภาคเกษตรต่อเดือนจำนวน 5,001-10,000 บาท ต่อเดือน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 12.5 และระดับมาก ร้อยละ 39.7 โดยที่ รองลงมาคือเกษตรกรที่มีรายได้ภาคเกษตรต่อเดือนจำนวน 0-5,000 บาทมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 8.30 ระดับมากร้อยละ 27.8

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความพึงพอใจได้ค่าทดสอบไคส -แควร์ เท่ากับ 1.872 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.05 นั่นคือรายได้ภาคเกษตรต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกร ดังแสดงในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของเกษตรกรต่อเดือนกับความพึงพอใจ

รายได้ของเกษตรกร ต่อเดือน	ความพึงพอใจ		รวม
	มาก	มากที่สุด	
0-5,000 บาท	100 (27.8)	30 (8.3)	130 (36.1)
5,001-10,000 บาท	143 (39.7)	45 (12.5)	188 (52.2)
10,001 ขึ้นไป	36 (10.0)	6 (1.7)	42 (11.7)
รวม	279 (77.5)	81 (22.5)	360 (100)

χ^2 (คำนวณ) = 1.872
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

χ^2 (ตาราง) (0.05) = 4.30

df = 2

6.7 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้นอกภาคเกษตรต่อเดือนกับความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคเกษตรต่อเดือนจำนวน 0-5,000 บาทต่อเดือน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 13.6 และระดับมาก ร้อยละ 58.6 โดยที่รองลงมาคือเกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคเกษตรต่อเดือนจำนวน 5,001-10,000 บาท มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 5.6 ระดับมาก ร้อยละ 17.2

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้นอกภาคเกษตรต่อเดือนกับความพึงพอใจ ได้ค่าทดสอบไคส-แควร์ เท่ากับ 28.030 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือรายได้นอกภาคเกษตรต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงรายได้นอกภาคเกษตรต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลกับความพึงพอใจ ดังแสดงในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้นอกภาคเกษตรต่อเดือนกับความพึงพอใจ

รายได้นอกภาคเกษตร ของเกษตรกรต่อเดือน	ความพึงพอใจ		รวม
	มาก	มากที่สุด	
ไม่มีรายได้นอกภาค	6 (1.7)	6 (1.7)	12 (3.3)
1-5,000 บาท	211 (58.6)	49 (13.6)	260 (72.2)
5,001-10,000 บาท	62 (17.2)	20 (5.6)	82 (22.8)
10,001 บาท ขึ้นไป	0 (0)	6 (1.7)	6 (1.7)
รวม	279 (77.5)	81 (22.5)	360 (100)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 28.030^{**}$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) (0.01) = 5.84$$

$$df = 3$$

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

6.8 ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายในครัวเรือนกับความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีรายจ่ายในครัวเรือนจำนวน 5,001-10,000 บาทต่อเดือน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.6 และระดับมาก ร้อยละ 40.0 โดยที่รองลงมาคือ เกษตรกรที่มีรายจ่ายในครัวเรือนจำนวน 0 - 5,000บาท มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 5.3 ระดับมาก ร้อยละ 32.5

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายในครัวเรือนกับความพึงพอใจได้ค่าทดสอบไคส-แควร์ เท่ากับ 12.097 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือรายจ่ายในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงรายจ่ายในครัวเรือนที่แตกต่างกันมีผลกับความพึงพอใจ ดังแสดงในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายในครัวเรือนกับความพึงพอใจ

รายจ่ายในครัวเรือน	ความพึงพอใจ		รวม
	มาก	มากที่สุด	
0-5,000 บาท	117 (32.5)	19 (5.3)	136 (37.8)
5,001-10,000 บาท	144 (40.0)	56 (15.6)	200 (55.6)
10,001 บาท ขึ้นไป	18 (5.0)	6 (1.7)	24 (6.7)
รวม	279 (77.5)	81 (22.5)	360 (100)
χ^2 (คำนวณ) = 12.097**			χ^2 (ตาราง) (0.01) = 9.92
df = 2			

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

6.9 ความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านกับความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในอำเภอเดียวกันกับศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 7.5 และระดับมาก ร้อยละ 35.8 โดยที่รองลงมาคือเกษตรกรที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเดียวกันกับศูนย์ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 13.3 ระดับมาก ร้อยละ 26.7

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่ตั้งกับความพึงพอใจได้ค่าทดสอบไคส - แควร์ เท่ากับ 17.480 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือสถานที่ตั้งกับความพึงพอใจมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจ แสดงในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านกับความพึงพอใจ

ที่ตั้งศูนย์ประชาชน	ความพึงพอใจ		รวม
	มาก	มากที่สุด	
อยู่ในอำเภอเดียวกัน	129 (35.8)	27 (7.5)	156 (43.3)
อยู่ในจังหวัดเดียวกัน	96 (26.7)	48 (13.3)	144 (40.0)
อยู่ต่างจังหวัด	54 (15.0)	6 (1.7)	60 (16.7)
รวม	279 (77.5)	81 (22.5)	360 (100)
χ^2 (คำนวณ) = 17.480**			χ^2 (ตาราง) (0.05) = 9.92
df = 2			

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

6.10 ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลที่เข้าร่วมฝึกอบรมกับความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่ต้องการความรู้เพิ่มเติมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 13.3 และระดับมาก ร้อยละ 48.9 โดยที่รองลงมาคือเกษตรกรที่ต้องการความรู้เพิ่มเติมและถูกชักชวนมา มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 5.8 ระดับมาก ร้อยละ 21.9 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลที่เข้าร่วมฝึกอบรมกับความพึงพอใจได้ค่าทดสอบไคส-แควร์ เท่ากับ 2.699 ซึ่งมีไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.05 นั่นคือเหตุผลที่เข้าร่วมฝึกอบรมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของเกษตรกร ดังแสดงในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลที่เข้าร่วมฝึกอบรมกับความพึงพอใจ

เหตุผลที่เข้าร่วม ฝึกอบรม	ความพึงพอใจ		รวม
	มาก	มากที่สุด	
ต้องการความรู้เพิ่มเติม	176 (48.9)	48 (13.3)	224 (62.2)
ถูกชักชวนมา	24 (6.7)	12 (3.3)	36 (10.0)
ทั้ง 2 อย่าง	79 (21.9)	21 (5.8)	100 (27.8)
รวม	279 (77.5)	81 (22.5)	360 (100)

χ^2 (คำนวณ) = 2.699
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

χ^2 (ตาราง) (0.05) = 4.30

df = 2

7.) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยค่าทดสอบไคส-แควร์(Chi-Square Test)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในเรื่องความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดเชียงใหม่ นั้น ผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามเรื่องความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 ข้อ แล้วหาค่าเฉลี่ยออกมาผลปรากฏว่าคะแนนตกอยู่ในช่วง มีความรู้มาก มีความรู้ปานกลาง กับมีความรู้น้อย ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 28 - 37

7.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความรู้ของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรเพศชาย มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 6.7 ระดับปานกลาง ร้อยละ 55.6 และ มีความรู้น้อยร้อยละ 5.0 ส่วน เกษตรกรเพศหญิงมีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 5.0 ระดับปานกลาง ร้อยละ 27.8

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความรู้ได้ค่าทดสอบไคส-แควร์ เท่ากับ 10.755 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือเพศมีความสัมพันธ์กับความรู้ของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึง เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อความรู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกร ดังแสดงในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความรู้ ความเข้าใจ

เพศ	ความรู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกร			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ชาย	18 (5.0)	200 (55.6)	24 (6.7)	242 (67.2)
หญิง	0 (25.6)	100 (27.8)	18 (5.0)	118 (32.8)
รวม	18 (5.0)	300 (83.3)	42 (11.7)	360 (100)

χ^2 (คำนวณ) = 10.755** χ^2 (ตาราง) (0.01) = 9.92 df = 2

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

7.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความรู้ของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกร ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามี ความรู้ในระดับ มาก ร้อยละ 8.4 ระดับปานกลาง ร้อยละ 66.7 และ มีความรู้ น้อย ร้อยละ 5.0 ส่วน เกษตรกร ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 1.7 ระดับปานกลาง ร้อยละ 13.3

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง การศึกษา กับความรู้ ได้ค่าทดสอบไคส -แควร์ เท่ากับ 69.891 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือการศึกษามีความสัมพันธ์ กับความรู้ของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึง การศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความรู้ ความเข้าใจ ของ เกษตรกร ดังแสดงในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความรู้ ความเข้าใจ

ระดับการศึกษา	ความรู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกร			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	18 (5.0)	240 (66.7)	30 (8.4)	288 (80)
มัธยมศึกษา	0 (0)	47 (13.3)	6 (1.7)	53 (10.0)
สูงกว่ามัธยมศึกษา	0 (0)	12 (3.3)	6 (1.7)	18 (5)
รวม	18 (5.0)	300 (83.3)	42 (11.7)	360 (100)

χ^2 (คำนวณ) = 69.891** χ^2 (ตาราง) (0.01) = 3.17 df = 4
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้ของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกร ที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 5.0 ระดับปานกลาง ร้อยละ 40.6 และ มีความรู้น้อยร้อยละ 1.7 ส่วน เกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 5.0 ระดับปานกลาง ร้อยละ 26.7 และระดับน้อยร้อยละ 1.7

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง การศึกษา กับความรู้ได้ค่าทดสอบไคส -แควร์ เท่ากับ 18.415 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือการศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้ของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงอายุที่แตกต่างกันของเกษตรกรมีผลต่อความรู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกร ดังแสดงในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้ความเข้าใจ

ช่วงอายุ	ความรู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกร			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
21-30 ปี	0 (0)	20 (5.6)	6 (1.7)	26 (7.2)
31-40 ปี	6 (1.7)	96 (26.7)	18 (5.0)	120 (33.3)
41-50 ปี	6 (1.7)	146 (40.6)	18 (5.0)	170 (47.2)
อายุ 50 ปีขึ้นไป	6 (1.7)	38 (10.6)	0 (0)	44 (12.2)
รวม	18 (5.0)	300 (83.3)	42 (11.7)	360 (100)

χ^2 (คำนวณ) = 10.755**

χ^2 (ตาราง) (1,0.05) = 3.71

df = 6

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

7.4 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัวกับความรูู้

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน มีความรูู้ในระดับมาก ร้อยละ 6.7 และระดับปานกลาง ร้อยละ 38.3 ระดับน้อย ร้อยละ 3.3 โดยที่รองลงมาคือเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน มีความรูู้ในระดับมาก ร้อยละ 1.7 และระดับปานกลาง ร้อยละ 40.6 ระดับน้อยร้อยละ 1.7 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัวกับความรูู้ได้ค่าทดสอบไคส - แควร์ เท่ากับ 18.481 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.05 นั่นคือจำนวนสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความรูู้ของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกันมีผลต่อความรูู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกร ดังแสดงในตารางที่

ตารางที่ 31 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัวกับความรูู้ ความเข้าใจ

จำนวนสมาชิกใน ครอบครัว (คน)	ความรูู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกร			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
3	0 (0)	48 (13.3)	6 (1.7)	54 (15.0)
4	612 (3.3)	138 (38.3)	24 (6.7)	174 (48.3)
5	6 (1.7)	84 (40.6)	6 (1.7)	96 (26.7)
มากกว่า 6	0 (0)	30 (8.3)	6 (1.7)	36 (10)
รวม	18 (5.0)	300 (83.3)	42 (11.7)	360 (100)

χ^2 (คำนวณ) = 18.481*

χ^2 (ตาราง) (0.05) = 2.31

df = 6

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

7.5 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนกับความรู้

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนจำนวน 2 คน มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 8.3 และระดับปานกลาง ร้อยละ 59.4 ระดับน้อย ร้อยละ 3.3 โดยที่รองลงมาคือเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือน 3 คน มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 1.7 และระดับปานกลาง ร้อยละ 14.4

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนกับความรู้ได้ค่าทดสอบไคส-แควร์ เท่ากับ 50.461 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับความรู้ของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนที่แตกต่างกันมีผลต่อความรู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกรดังแสดงในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนกับความรู้ ความเข้าใจ

จำนวนแรงงาน เกษตรในครัวเรือน (คน)	ความรู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกร			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ไม่มี	6 (1.7)	6 (1.7)	6 (1.7)	18 (5.0)
1	0 (0)	28 (7.8)	0 (0)	28 (7.8)
2	12 (3.3)	214 (59.4)	30 (8.3)	256 (71.1)
3	0 (0)	52 (14.4)	6 (1.7)	58 (16.1)
รวม	18 (77.5)	300 (22.5)	42 (11.7)	360 (100)

χ^2 (คำนวณ) = 50.461** χ^2 (ตาราง) (0.05) = 3.71 df = 6

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

7.6 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ภาคเกษตรต่อเดือนกับความรู้

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีรายได้ภาคเกษตรต่อเดือนจำนวน 5,001-10,000 บาท มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 10.0 ระดับปานกลางร้อยละ 38.9 และระดับน้อย ร้อยละ 3.3 โดยที่ รองลงมา คือเกษตรกรที่มีรายได้ภาคเกษตรต่อเดือนจำนวน 0 - 5,000 บาท มีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 34.4 และ ระดับน้อยร้อยละ 1.7

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ภาคเกษตรต่อเดือนกับความรู้ได้ค่าทดสอบไคส-แควร์ เท่ากับ 31.360 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือรายได้ภาคเกษตรต่อเดือนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความรู้ของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงรายได้ภาคเกษตรที่แตกต่างกันมีผลต่อความรู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกรที่แสดงในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ภาคเกษตรต่อเดือนกับความรู้ ความเข้าใจ

รายได้ของ เกษตรกรต่อเดือน	ความรู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกร			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
0-5,000 บาท	6 (1.7)	124 (34.4)	0 (0)	130 (36.1)
5,001-10,000 บาท	12 (3.3)	140 (38.9)	36 (10.0)	188 (52.2)
10,001 บาทขึ้นไป	0 (0)	36 (10.0)	6 (1.7)	42 (11.7)
รวม	18 (5.0)	300 (83.3)	42 (11.7)	360 (100)
χ^2 (คำนวณ) = 31.360**		χ^2 (ตาราง) (1,0.05) = 4.60		df = 4

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

7.7 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้นอกภาคเกษตรต่อเดือนกับความรู้

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคเกษตรต่อเดือนจำนวน 0-5,000 บาท มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 6.7 ระดับปานกลางร้อยละ 60.6 และระดับน้อยละ 5.0 โดยที่รองลงมาคือเกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคเกษตรต่อเดือนจำนวน 5,001-10,000 บาท มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 3.3 และ ระดับปานกลางร้อยละ 19.4

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้นอกภาคเกษตรต่อเดือนกับความรู้ได้ค่าทดสอบไคส-แควร์ เท่ากับ 55.842 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือรายได้นอกภาคเกษตรต่อเดือนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความรู้ของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงรายได้นอกภาคเกษตรที่แตกต่างกันมีผลต่อความรู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกรดังแสดงในตารางที่ 34

ตารางที่ 34 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้นอกภาคเกษตรต่อเดือนกับความรู้

รายได้นอกภาค เกษตรต่อเดือน	ความรู้ของเกษตรกร			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ไม่มีรายได้นอก ภาคเกษตร	0 (0)	12 (3.3)	0 (0)	12 (3.3)
0-5,000 บาท	18 (5.0)	218 (60.6)	24 (6.7)	260 (72.2)
5,001-10,000 บาท	0 (0)	70 (19.4)	12 (3.3)	82 (22.8)
10,001 ขึ้นไป	0 (0)	0 (0)	6 (1.7)	6 (1.7)
รวม	18 (5.0)	300 (83.3)	42 (11.7)	360 (100)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 55.842^{**}$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) (1,0.05) = 3.71$$

$$df = 6$$

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

7.8 ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายในครัวเรือนกับความรู้

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีรายจ่ายในครัวเรือนต่อเดือนจำนวน 5,001-10,000 บาท มีความรู้ระดับมาก ร้อยละ 5.0 ระดับปานกลางร้อยละ 47.2 และระดับน้อย ร้อยละ 3.3 โดยที่ รองลงมา คือเกษตรกรที่มีรายจ่ายในครัวเรือนต่อเดือนจำนวน 0 - 5,000 บาท มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 5.0 และ มีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 32.8

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายในครัวเรือนต่อเดือนกับความรู้ได้ค่าทดสอบไคส-แควร์ เท่ากับ 51.708 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือรายจ่ายในครัวเรือนต่อเดือนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความรู้ของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงรายจ่ายที่แตกต่างกันมีผลต่อความรู้ ความเข้าใจความเข้าใจ ของเกษตรกรที่แสดงในตารางที่ 35

ตารางที่ 35 ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายในครัวเรือนกับความรู้ ความเข้าใจ

รายจ่ายในครัวเรือน	ความรู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกร			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
0-5,000 บาท	0 (0)	118 (32.8)	18 (5.0)	136 (37.8)
5,001-10,000 บาท	12 (3.3)	170 (47.2)	18 (5.0)	200 (55.6)
10,001 ขึ้นไป	6 (1.7)	6 (1.7)	6 (1.7)	18 (5.0)
รวม	18 (5.0)	300 (83.3)	42 (11.7)	360 (100)
χ^2 (คำนวณ) = 51.708**		χ^2 (ตาราง) (1,0.05) = 4.60		df = 4

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

7.9 ความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านกับความรู้

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีที่ตั้งที่อยู่ในอำเภอเดียวกันกับศูนย์ประชาชนชาวบ้าน มีความรู้ระดับมาก ร้อยละ 8.3 และ ระดับปานกลางร้อยละ 35.0 โดยที่รองลงมา คือเกษตรกรที่มีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเดียวกันกับศูนย์ประชาชนชาวบ้าน มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 3.3 และ มีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 35.0 และความรู้ระดับน้อยร้อยละ 1.7

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านกับความรู้ที่ได้ของเกษตรกร ได้ค่าทดสอบไคส-แควร์ เท่ากับ 51.525 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านที่แตกต่างกัน มีผลต่อความรู้ความเข้าใจ ของเกษตรกรดังแสดงในตารางที่ 36

ตารางที่ 36 ความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านกับความรู้ ความเข้าใจ

ที่ตั้งศูนย์เครือข่าย ประชาชนชาวบ้าน	ความรู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกร			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
อยู่ในอำเภอ	0	126	30	156
เดียวกัน	(0)	(35.0)	(8.3)	(43.3)
อยู่ในจังหวัด	6	126	12	144
เดียวกัน	(1.7)	(35.0)	(3.3)	(40.0)
อยู่ต่างจังหวัด	12	48	0	60
	(3.3)	(13.3)	(0)	(16.7)
รวม	18	300	42	360
	(5.0)	(83.3)	(11.7)	(100)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 51.525^{**}$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) (1,0.05) = 4.60$$

$$df = 4$$

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

7.10 ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลที่เข้าร่วมฝึกอบรมกับความรู้

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่ต้องการความรู้เพิ่มเติม มีความรู้ระดับมาก ร้อยละ 5.0 และระดับปานกลางร้อยละ 57.2 โดยที่รองลงมา คือเกษตรกรที่ต้องการความรู้เพิ่มเติมและถูกชักชวนมา มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 6.7 และ มีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 21.1

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลที่เข้าร่วมฝึกอบรมกับความรู้ที่ได้ของเกษตรกร ได้ค่าทดสอบไคส-แควร์ เท่ากับ 1.892 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือเหตุผลที่เข้าร่วมฝึกอบรมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความรู้ของเกษตรกรแสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่เข้าร่วมที่แตกต่างกันมีผลต่อความรู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกรดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 37 ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลที่เข้าร่วมฝึกอบรมกับความรู้ ความเข้าใจ

เหตุผลที่เข้าร่วม ฝึกอบรม	ความรู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกร			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ต้องการความรู้ เพิ่มเติม	0 (0)	206 (57.2)	18 (5.0)	224 (62.2)
ถูกชักชวนมา	18 (5.0)	18 (5.0)	0 (0)	36 (10.0)
ทั้ง 2 อย่าง	0 (0)	76 (21.1)	24 (6.7)	100 (27.8)
รวม	18 (5.0)	300 (83.3)	42 (11.7)	360 (100)

χ^2 (คำนวณ) = 1.892** χ^2 (ตาราง) (1,0.05) = 4.60 df = 4
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

8.) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดเชียงใหม่ด้วยค่าทดสอบไคส-แควร์(Chi-Square Test)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในเรื่องการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดเชียงใหม่ นั้น ผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามเรื่องการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 ข้อ แล้วหาค่าเฉลี่ยออกมาผลปรากฏว่าจะแนบตกอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม และ อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 28 - 37

8.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรเพศชาย อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ร้อยละ 33.9 และอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม ร้อยละ 33.3 ส่วน เกษตรกรเพศหญิงอยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ร้อยละ 13.3 และอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม ร้อยละ 19.4

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านได้ค่าทดสอบไคส-แควร์ เท่ากับ 3.016 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.05 นั่นคือเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านของเกษตรกร ดังแสดงในตารางที่ 38

ตารางที่ 38 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

เพศ	การนำไปปฏิบัติ		รวม
	กำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม	อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ	
ชาย	120 (33.3)	122 (33.9)	242 (67.2)
หญิง	70 (19.4)	48 (13.3)	118 (32.8)
รวม	190 (52.8)	170 (47.2)	360 (100)

χ^2 (คำนวณ) = 3.016

χ^2 (ตาราง) (0.05) = 4.30

df = 1

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

8.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ร้อยละ 33.9 และอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม ร้อยละ 46.1 ส่วน เกษตรกรที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ร้อยละ 10.0 และอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม ร้อยละ 5.0 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายราษฎ์ชาวบ้านได้ค่าทดสอบทดสอบไคส -แควร์ เท่ากับ 30.249 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงการศึกษที่แตกต่างกัน มีผลต่อการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร ดังแสดงในตารางที่ 39

ตารางที่ 39 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	การนำไปปฏิบัติ		รวม
	กำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม	อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ	
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	166	122	288
กว่า	(46.1)	(33.9)	(80)
มัธยมศึกษา	18	36	54
	(5.0)	(10.0)	(15.0)
สูงกว่ามัธยมศึกษา	6	6	12
	(1.7)	(1.7)	(5)
รวม	190	170	360
	(52.8)	(47.2)	(100)

 χ^2 (คำนวณ) = 30.249**

 χ^2 (ตาราง) (1,0.05) = 9.92

df = 2

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

8.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ร้อยละ 27.2 และอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม ร้อยละ 20.0 ส่วน เกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ร้อยละ 16.7 และอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม ร้อยละ 16.7

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ได้ค่าทดสอบไคส -แควร์ เท่ากับ 33.781 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือ อายุมีความสัมพันธ์กับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงอายุที่แตกต่างกันมีผลต่อการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรซึ่งแสดงในตารางที่ 40

ตารางที่ 40 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

ช่วงอายุ	การนำไปปฏิบัติ		รวม
	กำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม	อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ	
21-30 ปี	20 (5.6)	6 (1.7)	26 (7.2)
31-40 ปี	60 (16.7)	60 (16.7)	120 (33.3)
41-50 ปี	72 (20.0)	98 (27.2)	170 (47.2)
อายุ 50 ปีขึ้นไป	38 (10.6)	6 (1.7)	44 (12.2)
รวม	190 (52.8)	170 (47.2)	360 (100)

χ^2 (คำนวณ) = 33.781** χ^2 (ตาราง) (1,0.05) = 5.84 df = 3
 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

8.4 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัวกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน มีการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรในระดับอยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติร้อยละ 25.6 และกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติมร้อยละ 22.8 โดยที่รองลงมาคือเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน มีการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรอยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติร้อยละ 8.3 และกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติมร้อยละ 18.3 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัวกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรได้ค่าทดสอบไคส-แควร์ เท่ากับ 48.981 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือจำนวนสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกันมีผลต่อการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรซึ่งแสดงในตารางที่ 41

ตารางที่ 41 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัวกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

จำนวนสมาชิก (คน)	การนำไปปฏิบัติ		รวม
	กำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม	อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ	
3	12 (3.3)	42 (11.7)	54 (15.0)
4	82 (22.8)	92 (25.6)	174 (48.3)
5	66 (18.3)	30 (8.3)	96 (26.7)
มากกว่า 6	30 (8.3)	6 (1.7)	36 (10.0)
รวม	190 (52.8)	170 (47.2)	360 (100)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 48.981^{**} \quad \chi^2 (\text{ตาราง}) (0.01, 0.05) = 5.84 \quad df = 3$$

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

8.5 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแรงงานเกษตรกรในครัวเรือนกับการนำไปปฏิบัติของ

เกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานเกษตรกรในครัวเรือนจำนวน 2 คน มีการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรอยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติร้อยละ 36.7 และกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติมร้อยละ 34.4 โดยที่รองลงมาคือเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานเกษตรกรในครัวเรือน 3 คน มีการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรในระดับอยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติร้อยละ 8.3 และกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติมร้อยละ 7.8 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแรงงานเกษตรกรในครัวเรือนกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรได้ค่าทดสอบไคส - แควร์ เท่ากับ 22.420 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือจำนวนแรงงานเกษตรกรในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงจำนวนแรงงานเกษตรกรในครัวเรือนที่แตกต่างกันมีผลต่อการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรดังแสดงในตารางที่ 42

ตารางที่ 42 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

จำนวนแรงงานเกษตร ในครัวเรือน (คน)	การนำไปปฏิบัติ		รวม
	กำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม	อยู่ในช่วงทดลอง ปฏิบัติ	
ไม่มี	18 (5.0)	0 (0)	18 (5.0)
1	20 (5.6)	8 (2.2)	28 (7.8)
2	124 (34.4)	132 (36.7)	256 (71.1)
3	28 (7.8)	30 (8.3)	58 (16.1)
รวม	190 (52.8)	170 (17.2)	360 (100)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 22.420^{**} \quad \chi^2 (\text{ตาราง}) (0.01, 0.05) = 5.84 \quad df = 3$$

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

8.6 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของเกษตรกรต่อเดือนกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า รายได้ของเกษตรกรต่อเดือนระหว่าง 5,001-10,000 บาท อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ร้อยละ 23.3 และอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม ร้อยละ 28.9 ส่วน เกษตรกรที่มีรายได้ของเกษตรกรต่อเดือนระหว่าง 0 - 5,000 บาท อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ร้อยละ 12.2 และอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม ร้อยละ 23.9

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของเกษตรกรต่อเดือนกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านได้ค่าทดสอบไคส-แควร์ เท่ากับ 56.761 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือ รายได้ของเกษตรกรต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงรายได้ของเกษตรกรที่แตกต่างกันมีผลต่อการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรทั้งแสดงในตารางที่ 43

ตารางที่ 43 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของเกษตรกรต่อเดือนกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

รายได้ของเกษตรกร ต่อเดือน	การนำไปปฏิบัติ		รวม
	กำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม	อยู่ในช่วงทดลอง ปฏิบัติ	
0-5,000 บาท	86 (23.9)	44 (12.2)	130 (36.1)
5,001-10,000 บาท	143 (28.9)	45 (23.3)	188 (52.2)
10,001 ขึ้นไป	36 (0)	6 (11.7)	42 (11.7)
รวม	190 (52.8)	170 (47.2)	360 (100)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 56.761^{**} \quad \chi^2 (\text{ตาราง}) (1, 0.05) = 9.92 \quad df = 2$$

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

8.7 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้นอกภาคเกษตรของเกษตรกรต่อเดือนกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า รายได้นอกภาคเกษตรของเกษตรกรต่อเดือนระหว่าง 0- 5,000 บาท อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ร้อยละ 35.0 และอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม ร้อยละ 37.2

ส่วน เกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคเกษตรของเกษตรกรต่อเดือนระหว่าง 5,001-10,000 บาท อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ร้อยละ 8.9 และอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม ร้อยละ 13.9

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้นอกภาคเกษตรของเกษตรกรต่อเดือนกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ได้ทดสอบ ไคส-แควร์ เท่ากับ 9.114 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.05 นั่นคือ รายได้นอกภาคเกษตรของเกษตรกรต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรแสดงให้เห็นถึง รายได้นอกภาคเกษตรที่แตกต่างกันมีผลต่อการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรทั้งแสดงในตารางที่ 44

ตารางที่ 44 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของเกษตรกรต่อเดือนกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

รายได้นอกภาคเกษตร ของเกษตรกรต่อเดือน	การนำไปปฏิบัติ		รวม
	กำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม	อยู่ในช่วงทดลอง ปฏิบัติ	
ไม่มีรายได้นอกภาค เกษตร	6 (1.7)	6 (1.7)	12 (3.3)
0-5,000 บาท	134 (37.2)	126 (35.0)	260 (72.2)
5,001-10,000 บาท	50 (13.9)	32 (8.9)	82 (22.8)
10,001 ขึ้นไป	0 (0)	6 (1.7)	6 (1.7)
รวม	190 (52.8)	170 (47.2)	360 (100)
χ^2 (คำนวณ) = 9.114*		χ^2 (ตาราง) (0.05) = 3.18	df = 3
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05			

8.8 ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายของเกษตรกรต่อเดือนกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า รายจ่ายของเกษตรกรต่อเดือนระหว่าง 5,001-10,000 บาท อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ร้อยละ 23.9 และอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม ร้อยละ 31.7 ส่วน เกษตรกรที่มีรายจ่ายของเกษตรกรต่อเดือนระหว่าง 0 - 5,000 บาท อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ร้อยละ 20.0 และอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม ร้อยละ 17.8

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายของเกษตรกรต่อเดือนกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายราษฎรชาวนบ้านได้ค่าทดสอบไคส-แควร์ เท่ากับ 11.314 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือ รายจ่ายของเกษตรกรต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงรายจ่ายของเกษตรกรต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรซึ่งแสดงในตารางที่ 45

ตารางที่ 45 ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายของเกษตรกรต่อเดือนกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

รายจ่ายในครัวเรือน	การนำไปปฏิบัติ		รวม
	กำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม	อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ	
0-5,000 บาท	64 (17.8)	72 (20.0)	136 (37.8)
5,001-10,000 บาท	114 (31.7)	86 (23.9)	200 (55.6)
10,001 ขึ้นไป	12 (3.3)	12 (3.4)	24 (6.7)
รวม	190 (52.8)	170 (47.2)	360 (100)

χ^2 (คำนวณ) = 11.314** χ^2 (ตาราง) (1,0.05) = 9.92 df = 2

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

8.9 ความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านอยู่ในอำเภอเดียวกัน อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ร้อยละ 25.6 และอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม ร้อยละ 17.8 ส่วนเกษตรกรที่มีศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านอยู่ในจังหวัดเดียวกัน อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ร้อยละ 16.7 และอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม ร้อยละ 23.3

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านได้ค่าทดสอบไคส -แควร์ เท่ากับ 17.569 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นคือ ที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านมีความสัมพันธ์กับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านที่แตกต่างกันมีผลต่อการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรดังแสดงในตารางที่ 46

ตารางที่ 46 ความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้งศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

ที่ตั้งศูนย์ประชาชน	การนำไปปฏิบัติ		รวม
	กำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม	อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ	
อยู่ในอำเภอเดียวกัน	64 (17.8)	92 (25.6)	156 (43.3)
อยู่ในจังหวัดเดียวกัน	84 (23.3)	60 (16.7)	144 (40.0)
อยู่ต่างจังหวัด	42 (11.7)	18 (5.0)	60 (16.7)
รวม	190 (52.8)	170 (47.2)	360 (100)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 17.480^{**}$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) (1, 0.05) = 9.92$$

$$df = 2$$

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 (NS)

8.10 ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลที่เข้าร่วมอบรมกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่ต้องการความรู้เพิ่มเติม อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ร้อยละ 28.3

และอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม ร้อยละ 33.9 ส่วน เกษตรกรที่ต้องการความรู้เพิ่มเติมและถูก

ชักชวนมา อยู่ในช่วงทดลองปฏิบัติ ร้อยละ 15.6 และอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม ร้อยละ 12.2

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลที่เข้าร่วมอบรมกับการนำไปปฏิบัติของ

เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านได้ค่าทดสอบไคส - แควร์ เท่ากับ

6.134 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 0.05 นั่นคือ เหตุผลที่เข้าร่วมอบรมมี

ความสัมพันธ์กับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร แสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่เข้าร่วมอบรมที่แตกต่างกัน

มีผลต่อการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรซึ่งแสดงในตารางที่ 47

ตารางที่ 47 ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลที่เข้าร่วมอบรมกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

เหตุผลที่เข้าร่วม ฝึกอบรม	การนำไปปฏิบัติ		รวม
	กำลังหาข้อมูลเพิ่มเติม	อยู่ในช่วงทดลอง ปฏิบัติ	
ต้องการความรู้เพิ่มเติม	122 (33.9)	102 (28.3)	224 (62.2)
ถูกชักชวนมา	24 (6.7)	12 (3.3)	36 (10.0)
ทั้ง 2 อย่าง	44 (12.2)	56 (15.6)	100 (27.8)
รวม	190 (52.8)	170 (47.2)	360 (100)

χ^2 (คำนวณ) = 6.134* χ^2 (ตาราง) (0.05) = 4.30 df = 2

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม

ตารางที่ 48 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม

ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า มีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลกับความพึงพอใจ ได้แก่ 1) การศึกษา 2) จำนวนสมาชิกในครอบครัว

3) จำนวนแรงงานในภาคเกษตร 4) รายได้นอกภาคเกษตร 5) รายจ่ายในครัวเรือน 6) เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการ

ปัจจัยที่มีผลกับความรู้ ความเข้าใจ ได้แก่ 1) เพศ 2) การศึกษา 3) อายุ 4) จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5) จำนวนแรงงานในภาคเกษตร 6) รายได้ภาคเกษตร 7) รายได้นอกภาคเกษตร 8) รายจ่ายในครัวเรือน 9) เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการปราชญ์ชาวบ้าน 10) สถานที่ตั้งศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

ปัจจัยที่มีผลกับการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร ได้แก่ 1) การศึกษา 2) อายุ 3) จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4) จำนวนแรงงานในภาคเกษตร 5) รายได้ภาคเกษตร 6) รายได้นอกภาคเกษตร 7) รายจ่ายในครัวเรือน 8) เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการปราชญ์ชาวบ้าน 9) สถานที่ตั้งศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

ตัวแปรอิสระ	ความพึงพอใจ	df	ความรู้	ความเข้าใจ	df	การนำไปปฏิบัติ	df
1. เพศ	Non. Sig	1	Sig (0.01)		2	Non. Sig	1
2.การศึกษา	Sig (0.01)	2	Sig (0.01)		4	Sig (0.01)	2
3.อายุ	Non. Sig	3	Sig (0.01)		6	Sig (0.01)	3
4.จำนวนสมาชิกในครอบครัว	Sig (0.01)	3	Sig (0.05)		6	Sig (0.01)	3
5.จำนวนแรงงานในภาคเกษตร	Sig (0.05)	3	Sig (0.01)		6	Sig (0.01)	3
6.รายได้ภาคเกษตร	Non. Sig	2	Sig (0.01)		4	Sig (0.01)	2
7.รายได้นอกภาคเกษตร	Sig (0.01)	3	Sig (0.01)		6	Sig (0.05)	3
8.รายจ่าย	Sig (0.01)	2	Sig (0.01)		4	Sig (0.01)	2
9.เหตุผลที่เข้าร่วม	Sig (0.01)	2	Sig (0.01)		4	Sig (0.01)	2
10.สถานที่ตั้งศูนย์	Non. Sig	2	Sig (0.01)		4	Sig (0.05)	2